

Schoenmaker	2
Arbeider	1
Timmermansknecht	1
Winkelierster (weduwe)	1

Deze indeling verdient enige toelichting, omdat er nog al eens sprake is van een arbitraire beslissing. Eigenlijk begint dat al met Jacob Paas, die ik in laag I geplaatst heb. Maar je kunt je afvragen of dat voor een onderdirecteur terecht is. Wanneer iemand volgens het Adresboek zelfstandig een beroep uitoefende, heb ik hem in laag II geplaatst; als dat niet het geval was viel hij in laag III. Zo kan het voorkomen dat in laag III zowel een goudsmid als een goudsmidsknecht een plaats gevonden hebben. Ik neem aan dat zij een ongeveer gelijke positie hadden, maar zelf hun positie verschillend beoordeelden.

Hoewel er dus zeer duidelijk restricties zijn verbonden aan het gebruik van bovenstaande indeling, is de globale indruk van het geheel toch wel bruikbaar. Het kan nog van belang zijn er hier op te wijzen dat de indeling wat het aantal betreft tamelijk representatief genoemd mag worden. De totaal 76 personen uit bovenstaande indeling vormen een flink deel van de 102 personen die zich volgens een officiële lijst⁵⁰⁾ van de Hervormde Kerk afscheidden. Als dit dan als redelijk representatief mag gelden, dan voldoet dat wel aan de conclusie die Mulder trekt t.a.v. de door hem onderzochte Friese dorpen: bij de leden van de Afscheiden gemeenten valt het zwaartepunt binnen de tweede en derde laag⁵¹⁾. De verdeling over die twee lagen loopt voor de acht Friese dorpen nogal uiteen; voor Rotterdam ligt het zwaartepunt wel op de derde laag, de arbeidersstand.

Dat beeld komt ook naar voren als we de adressen van de Afscheidenen bekijken. Bij de bestudering van een kaart uit die tijd blijkt dat de eigenlijke stad samengeperst was in een betrekkelijk kleine driehoek. Wie nu van het Oostplein naar de Coolsingel wil lopen via de Hoogstraat, heeft daar circa twintig minuten voor nodig - in de dertiger jaren van de vorige eeuw was dat de afstand tussen de oost- en de weststadsvest. Op dat betrekkelijk kleine oppervlak leefden op 1 januari 1840 totaal 78098 mensen⁵²⁾. De stad werd door de Hoogstraat verdeeld in een binnen- en buitenstad.

'De binnenstad: veel nauwe straten, zeer hoge huizen, door twee, drie of meer gezinnen bewoond, onaanzienlijker dan de buitenstad'⁵³⁾.